

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดำราการทำนายกระดูกไก่ในกลุ่มชาติพันธุ์ป้าง (ไตหลอย, ลัวะ) ในตำราและพื้นที่ที่ต่างกันสามพื้นที่ คือ บ้านห้วยน้ำซุ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย และในประเทศสหภาพเมียนมาอีกสองหมู่บ้านคือ บ้านแยก เมืองเชียงตุง รัฐฉาน บ้านหนองหลวง เมืองมั่ว เขตปกครองตนเองที่ 4 เมืองลา รัฐฉาน การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีทางเอกสารโดยการปริวรรต ตำราทั้งสามและใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการจัดการระบบข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบรูปร่างตัวท่ายและคำท่าย การวิเคราะห์งานวิจัยด้วยกรอบแนวคิดพื้นที่ทางวัฒนธรรมของ Henri Lefedvre

ผลการศึกษาพบว่า การทำนายกระดูกไก่เป็นวิธีการที่แพร่หลายในกลุ่มชาติพันธุ์ลุ่มน้ำโขง แต่การทำนายด้วยกระดูกขาไก่ที่มีการจารึกเป็นตำรานั้นพบในกลุ่มคนชาติพันธุ์ไท แต่ตำราที่ศึกษาเป็นของกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษา มอญ-เขมร ซึ่งเป็นกลุ่มคนดั้งเดิมก่อนที่กลุ่มคนพูดภาษาตระกูลไท มีอำนาจในพื้นที่ลุ่มน้ำโขงตอนบน จากการศึกษาสามารถเชื่อมโยงกับการศึกษาก่อนหน้าที่กล่าวว่า ไก่หมายถึงอำนาจ และตำรากระดูกไก่ที่ศึกษานั้นก็พบว่า มีอำนาจในการทำนายที่เทียบได้กับกฎเกณฑ์ทางสังคมที่เป็นชุมชนขนาดเล็ก ในพื้นที่ทางวัฒนธรรมสามแบบ พื้นที่ทางกายภาพ พื้นที่ในจิตใจปัจเจก พื้นที่ทางสังคม ที่กำกับด้วยระบบผีที่เปรียบเสมือนสิ่งที่มีอำนาจในการกำกับคุณธรรมและจริยธรรมทางสังคม การเปรียบเทียบพบว่าตำราจากบ้านแยกแสดงถึงกลุ่มคนที่ต้องหลบภัยศึกสงคราม แสดงความไม่มั่นคงของชุมชนสอดคล้องกับประวัติชุมชนที่เป็นชุมชนเก่าแก่ที่หลบหนี พญามังรายที่เข้ามาครอบครองเมืองเชียงตุง ตำราบ้านหนองหลวงนั้นมีเนื้อหาเกี่ยวกับการทำมาหากินและการสร้างบ้านเรือน ส่วนตำราบ้านห้วยน้ำซุ่นนั้นมีความซับซ้อนการทำนายที่แสดงถึงความเป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่มีขอบเขตชัดเจนและกฎเกณฑ์ที่กำกับด้วยระบบผีจำนวนมาก โดยตำราทั้งสามนั้นเป็นการแสดงขนาดของชุมชนที่แตกต่างกันสามระดับคือ ชุมชนที่พ้นจากสังคมแบบเก็บของป่าล่าสัตว์ คือชุมชนบ้านแยก ส่วนชุมชนบ้านหนองหลวงนั้นเป็นชุมชนแบบเกษตรกรรมเพื่อยังชีพ ส่วนบ้านห้วยน้ำซุ่นนั้นเป็นชุมชนขนาดใหญ่

คำสำคัญ: ดำราการทำนายด้วยกระดูกไก่ พื้นที่ทางวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ป้าง

Abstract

The objective of this research was to study the chicken bone divination scripts in ethnic groups of people, Plang (Tai lauy, Lua). These scripts are existing in different three areas that are in Bann Huay Num Khun , Mae Fah Luang district, Chiang Rai province, and another two villages in Myanmar which are Bann Yak , Keng Tung city, Shan State and Bann Nong Luang, Mah city, the 4th Autonomous Region, Mong La city, Shan State. The methodology used in the study was documentary research by rotating those three scripts among them and used application software in organizing data of pictographic and words of prophecies for comparison purpose. The concept framework of cultural spaces of Henri Lefebvre was applied for data analysis.

The result of study was found that chicken bone divination practices have been widespread among ethnic groups in Mekong basin but chicken leg bone divination which was recorded as a scripts were found among ethnic groups of Tai people. The scripts in the study belong to ethnic groups of people who speak Mon and Khmer languages. They are originally people who lived in upper Mekong basin before ethnic groups who speak Tai language became into power in this area. From the study, it can be linked to the idea of the earlier studies that chicken was referred to power and from the chicken bone divination scripts revealed the prophetic authority which could be considered as social rules especially in a small community. In term of cultural spaces, it could be considered into three kinds, physical space, minded - space within each individual and social space which governed by ghost (Phi) or sacred spirit systems. Sacred spirits were similar to social ethics and moral authorization. From the chicken bone divination scripts comparison perspective, it found that the scripts from Bann Yak indicated the inhabitants were the groups of people who had escaped battles and war. It indicated the situation of insecure community which was corresponded to community history mentioning that It was an original and old community which people escaped from Praya Mangrai who came to rule Keng Tung. The scripts of Bann Nong Luang had the content related to the way of community economic life and homestead building. For Bann Huay Nam Khun, the script had a complicated prophecy. Its prophecy showing of the community as being a hugh one whose territory was perceivable with its principles and rules mostly governed by variety of sacred spirit systems. All of the three chicken bone divination scripts, It reflected the differences in size, type and

development of community which could be classified into 3 levels. That were Bann Yak was considered as a community being beyond hunting and seeking things from forests, Bann Nong Luang was considered as a subsistence agricultural community and Bann Huay Nam Khun was considered as a large community.

Keyword : Chicken bone divination scripts, cultural spaces, Plang ethnic group